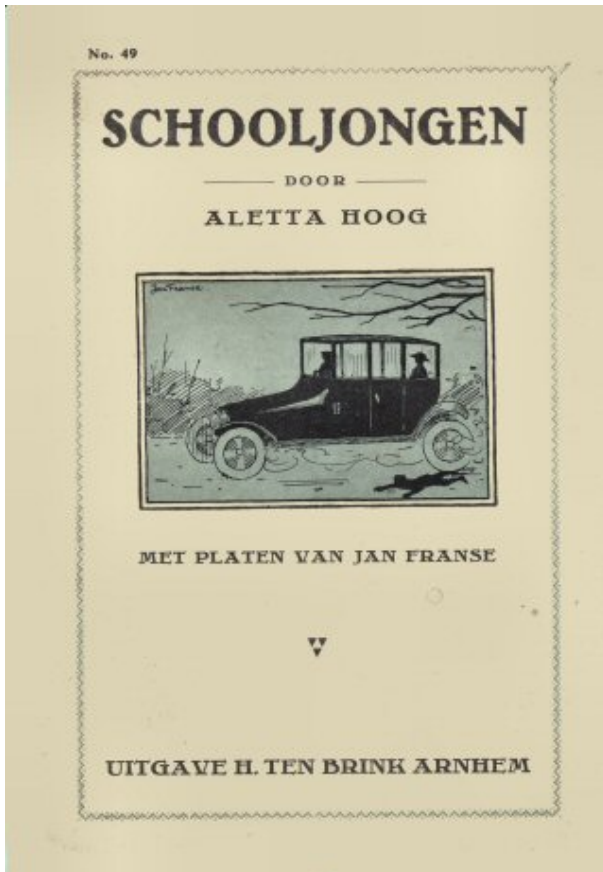

Zondagsschoolboekje

Titel: Schooljongen

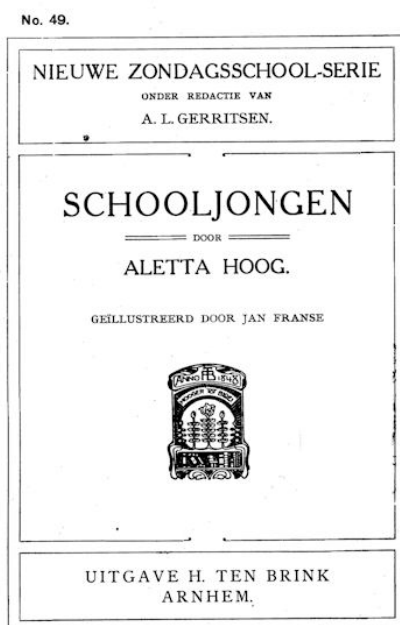
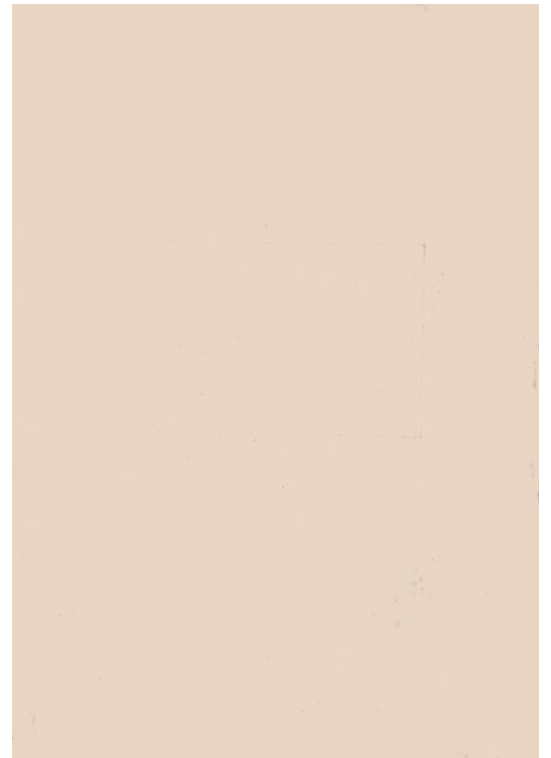
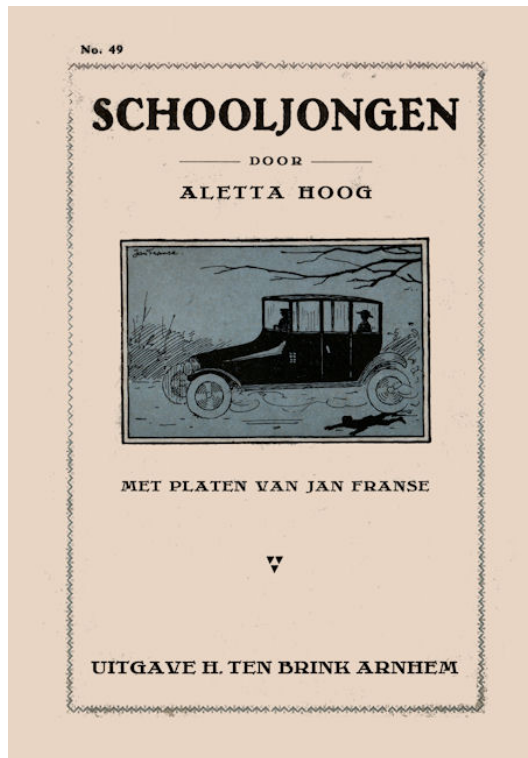
Auteur: Aletta Hoog

Illustrator:

Uitgever: H. ten Brink, Arnhem

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1919

't Was een der eerste dagen van September.
 »Zeg Bob, volgende week ga ik voor 't eerst naar school,» zei Wim Derksen tot zijn neefje

Bob, dien hij op straat tegenkwam met een viool-kist in de hand.

»Voor 't eerst? En je bent dáár toch al op school geweest?» Met »dáár» bedoelde Bob het dorp, waar de familie Derksen tot nu toe gewoond had, want in Juli waren ze pas in de stad komen wonen.

»Nou ja,» zei Wim, zijn schouders optrekkend, »maar dat was een meisjesschool, waar ook enkele jongens van villa's uit den omtrek gingen, maar nou ga ik immers naar een echte jongensschool, waar je lekker met jongens kan spelen en vechten.»

»Lekker vechten? Nou, ik gun je de pret, om mekaar bont en blauw te slaan.»

»Maar dat doen toch immers alle jongens?... Ten minste, dat zegt Tom van Meeuwen.»

Er klonk toch eenige twijfel in Wim z'n stem, want zijn neefje Bob was bijna twaalf jaar en zou al naar 't gymnasium gaan, en tegen zoo'n jongen, die naar 't »gim» gaat, kijk je natuurlijk erg op, als je zelf pas negen bent en in de vierde komt. »Tom zegt, dat je flauw bent, als je niet vecht!» liet Wim er nog op volgen.

»Vader zegt, dat er veel meer moed voor noodig is om »nee» te zeggen, als ze met je vechten willen, dan om 't te doen,» zei Bob op zijn eigenaardige zekere manier van praten.

»Dat zei moeder verleden ook, maar zie je, Tom zegt...»

»Ga je zooveel met Tom om? Tom is geen vrind voor jou.»

»Nou, we wonen immers vlak naast mekaar, en moeder is uit logeeren, en vader komt 's avonds zoo laat van 't kantoor, nou, en dan ben ik heelemaal alleen,» zei Wim.

»Je hebt Rie toch, en Sam.»

»Rie is 'n meisje en Sam is nog 'n kleine jongen, en...»

»Maar ik moet naar vioolles, anders kom ik te laat, gegroet,» zei Bob en stapte verder.

»Tom is geen vrind voor jou,» had Bob gezegd.

Hij kende Tom van de lagere school, waar Tom al tweemaal was blijven zitten, omdat hij beter vechten dan leeren kon. Tom had geen ouders meer; hij was bij zijn grootvader in huis, die niet veel op hem scheen te letten. Zijn groote-jongensmanieren maakten indruk op Wim, die 't geloofde, als Tom zei: »Je moet niet altijd met je kleine broertje en je zusje spelen... als de jongens op school dat merken, dan lachen ze je uit.» En hiermee had hij Wim in zijn zwak getroffen, want als Wim voor iets bang was, dan was 't om uitgelachen te worden.

Rie begreep er niets van, waarom Wim, met wien ze tot nu toe altijd zoo prettig gespeeld had, opeens zoo weinig meer van haar wou. Ze was een jaar jonger dan Wim, maar een vlug ding, die best in allerlei met hem mee kon. En nu wou hij opeens niet meer met haar buiten loopen, en in geen spel, dat ze voorstelde om binnen te spelen, had hij zin. Was moeder er maar, dan kon ze die vragen, wat 't toch was met Wim. Maar moeder was sinds een paar dagen naar Grootje, die ziek was. En met Dina, het kindermisje, kon ze er niet over praten, dat voelde ze wel.

Mevrouw Derksen had ook al gemerkt, dat Tom geen goeie vrind voor Wim zou zijn, daarom had ze Wim zooveel mogelijk van Tom afgehouden. Maar toen zij uit was, nam Tom 't waar, om zoo-

veel invloed op Wim te krijgen als hij maar kon, want Tom was een jongen, die graag een jongeren jongen had, die »onder 'm zat». En Tom kon heel aardig zijn als hij wou. Tom was niet groot van stuk en Wim wel, zoodat het net leek of ze van gelijken leeftijd waren en dus goed bij elkaar pasten.

Op 'n middag was Wim in den tuin, toen hij in den tuin ernaast vroolijke stemmen hoorde, naar 't scheen van spelende jongens. Hij klom tegen de schutting op en keek er overheen, in den tuin van Tom z'n grootvader.

»Zoo kereltje,» riep Tom plagerig, zoodra hij Wim z'n hoofd boven de schutting zag. »wou je graag mee doen, kleintje?» Wim kreeg een kleur als vuur, toen de vijf spelende jongens een oogenblik hun spel staakten om naar hem te kijken. De grootste, met een prettig gezicht, zei dadelijk tot Tom: »Praat niet zoo flauw tegen 'm, en laat 'm mee doen. Ja, kom maar, je mag,» liet hij er op volgen, terwijl hij Wim noodigend wenkte.

En daar Tom nu met een heel andere stem zei: »Je mag, kom maar,» klom Wim de schutting over en stond met een sprongetje tusschen de jongens, die aan 't knikkeren waren. Gelukkig had Wim zijn knikers op zak.

»Dan beginnen we een nieuw spel,» zei de groote jongen, die Frans bleek te heeten. Hij scheen 't hoofd te zijn, hoewel ze toch in Tom z'n tuin

7

waren. Maar Tom, die zoo graag een jongen had, die 'onder 'm zat', zat zelf onder Frans, tot wien hij opzag, niet alleen, omdat Frans grooter en sterker was, maar omdat hij zonder 't zelf goed te weten, voelde, dat Frans beter was dan hij.

Wim was handig en kon goed 'schieten'. Een paar der andere jongens speelden ook goed, zoodat het een spannende strijd werd, waarbij hun wangen gloeiden.

Daar sloeg een klok, en Frans zei: 'Ik moet weg, ik heb moeder beloofd om tijd thuis te zijn.' En dat hij een jongen was, die zich niet van zijn

8

stuk liet brengen, kwam ook nu weer uit, toen de anderen zeiden: 'Nou kom, vijf minuutjes, even uitspelen.' — 'Nee,' zei Frans, 'ik wil niet te laat zijn,' en vlug zocht hij zijn kniekers bij elkaar. Daardoor had Wim moed om te zeggen, dat hij ook weg moest, en deed hetzelfde als Frans.

'Tot op school,' zei Frans, want onder 't spelen had Tom verteld, dat Wim bij hen op school zou komen.

'Hè, ik wou, dat Frans m'n vriend wou worden,' dacht Wim, toen hij weer thuis was, 'maar dat zal wel niet, hij zit al in de vijfde.'

De eerste schooldag kwam. Natuurlijk gingen Tom en Wim samen, en Wim als nieuweling, vroeg van allerlei dingen uitleg aan Tom, want hij was erg bang, dat hij iets doen zou, waar de jongens hem om uit zouden lachen.

Moeder was nog altijd weg. Grootje kon moeder nog niet missen.

Toen de school zowat een week aan den gang was, werd de onderwijzer van Tom en Wim ziek, zoodat er in hun klasse door andere onderwijzers om beurten werd les gegeven. Zoo kwam 't, dat op een morgen hun speelkwartier veel langer duurde dan anders en er ook geen toezicht was. Het speelterrein was een groote plaats naast het schoolgebouw; met een hek kwam je op straat. Aan den anderen kant was een huis met tuin.

9

Toen zij aan 't bal-spelen waren, vloog de bal van Jopie Helders in dien tuin. Jopie was een tenger, zenuwachtig jongetje, dat dikwijls ziek was en daardoor gauw huilde. Wim had dadelijk meelij met hem en zei: 'Ik zal hiernaast aanbellen en vragen om de bal.' Maar de anderen zeiden: 'O nee dat geeft niks, ze geven daar geen ballen meer terug, omdat we er zoo dikwijls om gevraagd hebben.'

'Dan zal ik over den muur klimmen,' zei Wim.

'Kan je niet,' zei Tom.

Gemakkelijk leek 't ook niet, want het was een rechte, nogal hooge muur, met niets uit stekends er aan, om je aan vast te klemmen. Maar vlak er bij stond een rij populieren, en Wim had door zijn lang buiten wonen goed klimmen geleerd. Als een kat klom hij in een der populieren, kon vandaar net op den muur stappen, greep aan den tuinkant een boontak, en was niet lang daarna bezig op dezelfde manier terug te keeren, terwijl hij den gevonden bal aan Jopie toewierp. Al de jongens vonden dit een kranig stukje van den nieuweling, en Wim was opeens zoo'n beetje een held geworden onder zijn klasgenootjes. Dat kon Tom niet velen. Toen ze dien morgen naar huis liepen, zei hij: 'Nou, daar had je ook leelijk in kunnen loopen.'

'Waar in?' vroeg Wim.

'In de straf, die er staat op 't klimmen over dien muur.'

10

'Staat daar dan 'n straf op?'

'Ja, en 'n heel lamme ook, 't is iets, waar de jongens je erg om uit zouden lachen.'

'Maar wat dan?' vroeg Wim verontrust.

'Zeg ik niet. Maar je hoeft er niet bang voor te zijn, want ik heb de anderen gezegd, dat we allemaal ons mondje dicht moeten houden.'

'Dank je wel,' zei Wim, eenigszins gerust gesteld, maar 't toch vervelend vindend, dat hij iets gedaan had, waar zoo'n geheimzinnige straf op stond, als 't soms eens uitkwam.

'En zeg er vooral niks thuis van, want anders zeggen je vader en moeder misschien nog, dat je 't zelf aan meneer moet zeggen,' zei Tom nog, wat Wim nog meer bezwaarde.

Maar thuis was 't gauw uit Wim's gedachten weg, want.... moeder was er weer! Grootje was een beetje beter en er was een verpleegster gekomen, en moeder zei, dat ze het ook niet langer uit had kunnen houden zonder haar drietal.

'En wij niet zonder u,' zei Rie hartelijk.

's Avonds was moeder gewoon nog eens bij ieders bed te komen, als ze er 'in' lagen. Zoo deed ze ook weer dezen avond bij Wim. Wat hadden ze dikwijls vertrouwelijk gepraat op zoo'n oogenblik. Soms had Wim haar zóóveel te vertellen. En als hij dan alles met moeder bepraat had, en daarna gebeden, dan ging hij zoo lekker rustig slapen.

Maar 't leek wel of er, nu Wim een echte schooljongen geworden was, iets veranderd was tusschen hem en moeder. Ten minste zoo voelde zijn moeder het. Ze voelde, dat Wim niet alles, waar hij vol van was, uitsprak. En Wim voelde er ook iets van. Kwam 't misschien, omdat bij al dat van school, Tom te pas kwam, en hij wist, dat moeder Tom geen goeie vriend voor hem vond, net zooals Bob 't gezegd had? Voor 't eerst in zijn leven voelde hij iets van verlichting, toen moeder van zijn bed wegging. Moeder dacht: »Afwachten maar, 't zal wel bijkomen, er is ook zoo'n groote verandering in Wim z'n leven gekomen, nu hij een echte schooljongen geworden is.»

Op een donkeren middag in November, toen 't al wat schemerde, zei Tom om vier uur tegen Wim: »k Moet voor grootvader een brief naar de Plantsoenstraat brengen. Ga je mee?»

Jawel, dat wou Wim wel, 't was maar een kleine omweg. Toen ze de Plantsoenstraat uitkwamen, fluisterde Tom: »Daar komt Jopie Helders aan, ze hebben zeker vergeten 'm te halen, want anders wordt ie altijd gehaald.... 'k zal 'm eens aan 't schrikken maken, hij is zoo bang als 'n wezel.» En eer Wim iets tegen kon zeggen, was Tom verdwenen in 't plantsoen, waar Jopie langs moest komen. Even dacht Wim er aan, om naar Jopie toe te gaan en te zeggen: »Schrik niet, 't is Tom

maar.» Maar Tom zou kwaad op hem zijn, als hij dat deed, en dit hield hem terug en hij liep langzaam door, denkend: »Tom zal me zoo dadelijk wel weer achterop komen.»

Even later hoorde Wim een schreeuw, een auto, die voorbij snorde, en omkijkend, zag hij een oploopje. Meteen kwam Tom hem opzij, greep hem

bij zijn mouw 'en zei: »Mee! mee!» en hij hield hem zóó stijf vast, dat Wim wel mee moest doen aan Tom z'n rennen.

»Maar wat is er dan toch?» vroeg Wim.

»Zal 't je zeggen... zoo... meteen,» hijgde Tom. En toen ze ver genoeg weg waren naar zijn idee, liep Tom langzamer en zei: »Ik kwam op 'm af met m'n leeuwengebrul (Tom kon een geluid maken, waarvan hij beweerde, dat hij 't in Artis van een

leeuw had gehoord) en daar schrok hij zóó van, dat ie als 'n dolle den rijweg opvloog, en net kwam er 'n auto aan, en is ie aangereden. Dit weet ik alleen, meer niet, want toen ben ik natuurlijk weggehield.»

»Wat vreeselijk!» zei Wim.

»Ja, ik vind 't ook wel lam, want zoo had ik 't natuurlijk niet bedoeld. Ik weet niet of Jopie me herkend heeft, ik denk van niet.... in elk geval mondje dicht, hoor! Jij zegt niks en ik ook niet.»

»Maar als ze 't je vragen?»

»Nou, dan zal ik wel zien wat ik zeg.»

Den volgenden dag op school werd er verteld, dat Jopie Helders door een auto was aangereden en z'n been gebroken had, en dat 't heel erg met hem was. Wim moest aldoor aan Jopie denken. Hij voelde zich mee schuldig, omdat hij Jopie niet gewaarschuwd had. Hij had geen rust, hij wou weten of 't heusch zoo erg met Jopie was. Daarom zei hij om vier uur tegen Tom: »Ik ga hooren hoe 't met Jopie is.»

»Ga je gang,» zei Tom. »Maar pas op, dat je niks zegt. Als je mij verraadt, dan zeg ik 't aan meneer op school van je klimmen over dien muur, en dan zal je eens zien wat 'n lamme straf je krijgt en hoe de jongens je zullen uitlachen.»

Daar had je Tom weer met zijn bedreiging. Wim voelde er zich echt vervelend over, toen hij

alleen den weg insloeg naar 't huis van Jopie.

Gelukkig vertelde Jopie's moeder hem, dat 't niet zóó erg was, als ze op school gezegd hadden. 't Been was niet gebroken, wel gekneusd. Maar Jopie had veel pijn. En hij was erg geschrikt door dien val, en daarom mocht er nu geen jongen bij hem. Maar over een paar dagen, dan zou 't wel mogen en zou Jopie 't zeker prettig vinden om een vriendje te zien.

Moeder merkte wel aan Wim, dat er weer iets was. Zij dacht: »Eindelijk zal hij 't toch wel zeggen.» En ja, zoo ging 't ook. Dien avond kon Wim al wat hem bezwaarde, niet langer verzwijgen, toen moeder op den rand van zijn bed gezeten, den arm om hem heen legde en vroeg: »Wim, is er iets?»

»O ja, 'n heeleboel,» en Wim barstte in snikken uit. Toen hij wat bedaard was, liet moeder hem vertellen, al maar vertellen: van Tom van Meeuwen en al wat die zei, van 't klimmen over den muur en de straf en 't uitlachen dat de jongens zouden doen en waar hij zoo bang voor was. En toen ook van Jopie, en waarom hij hem niet gewaarschuwd had, al weer, omdat hij bang was, dat Tom boos zou worden. Toen Wim eenmaal begonnen was met vertellen aan moeder, was 't niet moeilijk meer om alles te zeggen.

»Weet je waar nu eigenlijk al die narigheid uit voortkomt?» vroeg moeder.

»Nee,» zei Wim.

»Van je bang-zijn om uitgelachen te worden, van je bang-zijn, dat Tom boos zou worden, en, omdat je erg onder Tom hebt gezeten. En er is maar één ding, waar we bang voor moeten zijn: bang om kwaad te doen, bang om den Heer te

bedroeven; en als we dat zijn, dan zijn we moedig tegenover anderen, dan durven we denken: lach maar en wees maar boos, ik mag niet anders doen dan ik doe, er kome van, wat er komt. Je moet onder Tom uit, je moet zelf durven denken en beslissen wat goed is. Zeg 't morgen zelf aan meneer op school, van dat klimmen over dien muur,

gesproken. Eerst van verbazing omdat Wim dit durfde, toen van schrik, boosheid en angst, want hij dacht aan Jopie en was bang, dat Wim nog meer zou vertellen.

»Tom van Meeuwen, waarom heb je een nieuweling bang gemaakt?»

Meneer vroeg niet eens: »heb jij 't gedaan?» En evenmin dacht Tom er aan, het te ontkennen.

»Zoo maar, voor de grap,» zei Tom, z'n schouders ophalend.

»Nogal 'n flauwe grap vind ik 't,» zei meneer. En toen tot Wim: »Ik had alleen verboden om bij de burens aan te bellen, omdat die er zoo'n last van hadden. Van 't overklimmen had ik niet gesproken. Van straf is dus geen sprake. Ga maar terug naar je plaats. We zullen beginnen.»

Wim voelde zich opgelucht. Maar dat er nog wat voor hem broeide bij Tom, dat begreep hij wel.

Zoodra ze de school uit waren. kwam Tom op Wim af, gaf hem een stomp en zei: »Dáár! leelijke klikkert, dat krijg je van mij.»

»Hij heeft niet geklikt, niet waar. Geef 't 'm terug, Wim, riepen een paar, zich al verheugend op een vechtpartij. »Je kan 'm best an.»

Wim z'n eerste aandrang was om op Tom aan te vallen, daar Tom hem nog een klap toe gaf. Maar op 't zelfde oogenblik dacht hij aan die twee jongens, waarvan de een den ander door een vechtpartij voor langen tijd ongelukkig had gemaakt

dan kan Tom er je niet langer mee bedreigen. Van Jopie behoef je natuurlijk niets te zeggen, dat zou klikken zijn, dat moet Tom zelf weten of hij 't zeggen wil. Zullen we nu samen vragen of de Heer je wil helpen om een moediger jongen te zijn, die niet bang meer is voor anderen?»

Ja, dat wou Wim. En moeder deed het.

Eer de les begon den volgenden morgen stak Wim zijn vinger op en vroeg: »Meneer, mag ik wat zeggen?»

»Zeker Wim, kom maar even hier bij me.»

Wim's hart bonsde, en eerst hakte hij, maar toen ging 't vlot: »Toen ik pas op school was, en we aan 't spelen waren op de plaats, is er 'n bal over den muur dáár gevallen en ik ben er over geklommen om 'm te halen. Ik wist niet, dat 't niet mocht, en dat er zoo'n erge straf op stond.»

»Zoo'n erge straf? Hoe kom je daaraan?»

»Dat heeft één van de jongens gezegd en daar was ik erg bang voor, en daarom heb ik 't niet eerder verteld.»

»Wie heeft je dat op de mouw gespeld?»

Even gingen Wim's oogen naar Tom, maar dadelijk keek hij meneer weer aan en zei: »Dat zeg ik liever niet.»

»Nee,» zei meneer, »dat begrijp ik. Maar zonder dat je het zegt, geloof ik al dat ik 't weet.» Meneer kende zijn jongens, en bovendien had heel 't gezicht van Tom van Meeuwen duidelijk genoeg

en dat vader toen gezegd had: »Ik hoop, dat jij den moed zult hebben om »nee» te zeggen, als er een met je vechten wil, vechten is ruw en barbaarsch.»

»Klikken durft hij wel, vechten niet,» smaald Tom.

»Wim, toe dan toch!» hitsten de anderen.

»Nee, ik vecht niet,» zei Wim vastberaden, maar zijn lippen trilden.

Met een kwam Frans uit de vijfde op hem af.

»Kom Wim, laat je niet kennen, je kan 'm best an, ik wed dat jij nog sterker bent,» zei hij zacht. Frans gunde het Tom wel, dat hij eens kloep kreeg.

Toen Tom zag, dat Frans met Wim praatte, dacht hij, dat Frans aanbod om voor Wim te vechten. Voor den grooten Frans was Tom benauwd, en hij sloop stilletjes weg, achter de anderen om. Die waren teleurgesteld, dat het zoo afliep, en zeiden mét Frans, dat het flauw was van Wim.

Wim voelde, dat hij 't hun toch niet duidelijk kon maken, waarom hij niet had willen vechten en ging heen met een kleur als vuur en met tranen, die nogal hoog zaten.

Gelukkig, dat hij nu juist Bob tegen kwam. Aan Bob kon hij 't vertellen, die begreep hem en die dacht net als vader en zei: »Flink van je, dat je niet gevochten hebt.»

Tom bemoeide zich niet meer met Wim de eerst volgende dagen, en dat maakte het voor Wim

makkelijker om onder 'm uit te komen, zooals moeder gezegd had. Hij voelde zich nu veel vrijer, en 't was zoo heerlijk, dat hij weer alles aan moeder durfde zeggen en niets meer had, wat hij haar niet zeggen kon.

Woensdag middag ging hij naar Jopie Helders. Die moest nog met zijn been uitgestrekt zitten, maar de dokter had gezegd, dat hij over een week weer loopen mocht. Toen ze samen waren zei Jopie: »Ik weet wel, wie me aan 't schrikken heeft gemaakt, waardoor ik gevallen ben. 't Was Tom, even te voren had ik 'm met jou gezien.»

»Ja,» zei Wim, »en toen Tom zei, wat hij wou gaan doen, had ik je moeten waarschuwen, maar ik was bang, dat Tom boos zou worden, maar nu ben ik niet bang meer voor 'm.»

»Hij zal 't wel lam vinden hé?»

»O ja, hij zit er wel over in, dat 't nog uit zal komen.»

»Zeg 'm, dat ik 't aan niemand verteld heb, en dat hij er maar niet meer over in moet zitten.»

»k Zal 't 'm zeggen.»

Tom was 'n beetje verbaasd, toen Wim Donderdag na schooltijd op hem af kwam, gewoon met hem mee liep, en toen ze ver genoeg van de anderen af waren, zei: »Jopie heeft gezien, dat jij 't was, maar hij heeft 't aan niemand verteld en hij zegt, dat je er maar niet meer over in moet zitten.»

»Zei hij dat?» vroeg Tom.

»Ja heusch.» Toen vertelde Wim, hoe 't met Jopie was en wat hij gespeeld had. En Tom en Wim scheidden weer als goede vrienden. Maar toch anders, dat voelden ze beiden wel. Moeder had nog aan Wim gezegd: »Als je niet meer onder Tom zit, dan kan je wel weer met hem omgaan, dan ben ik er niet tegen.» En Tom begon er iets van te begrijpen, dat er tweeërlei moed is: moed, waardoor je durft vechten, en moed, waardoor je handelt, zooals Wim en Jopie gedaan hadden.

Van 't spelen met zijn zusje Rie had Wim zich ook al door Tom laten afhouden, omdat Tom zei: »Je moet niet zooveel met een meisje spelen, dat doen enkel flauwe jongens.» Toen Rie daar over klaagde tegen moeder, had moeder gezegd: »Heb maar geduld, dat zal wel weer bijkomen, Wim is nu opeens een echte schooljongen geworden en dat geeft een heele verandering.»

Toen nu Wim weer bereid was om met Rie te spelen en buiten te loopen, was Rie daar zoo verrukt over, dat ze heel wijs tegen moeder zei: »Ik heb Wim weer teruggekregen.»

Daar kwam Wim net op in, en toen zei moeder, terwijl ze Wim aankeek: »Ja, we hebben Wim teruggekregen — nu is hij pas een echte flinke schooljongen, omdat hij zich zelf durft te zijn.»

En Wim kreeg een kleur van plezier.